

Teksty kultury dla Liceum wg rozporządzenia MEN z 23 grudnia 2008

• ZAKRES PODSTAWOWY

1. Teksty poznawane w całości

(nie mniej niż 13 pozycji książkowych odpowiednio w trzyletnim bądź czteroletnim okresie nauczania oraz wybrane przez nauczyciela teksty o mniejszej objętości, przy czym nie można pominąć autorów i utworów oznaczonych gwiazdką):

- Sofokles *Antygona* lub *Król Edyp* (wersja literacka lub spektakl teatralny);
- * *Bogurodzica*; *Lament świętokrzyski*;
- * Jan Kochanowski - wybrane pieśni, treny (inne niż w gimnazjum) i psalm;
- Mikołaj Sęp Szarzyński - wybrane sonety;
- William Szekspir *Makbet* lub *Hamlet*;
- Adam Mickiewicz - wybrane sonety i inne wiersze (w tym *Romantyczność*), **Dziadów część III*, *Pan Tadeusz;
- Juliusz Słowacki - wybrane wiersze;
- Cyprian Norwid - wybrane wiersze;
- Bolesław Prus *Lalka;
- Fiodor Dostojewski - wybrany utwór, np. *Zbrodnia i kara*, *Łagodna*;
- Joseph Conrad *Jądro ciemności*;
- Jan Kasprówic, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Leopold Staff - wybrane wiersze;
- Stanisław Wyspiański *Wesele;
- Władysław Stanisław Reymont *Chłopi* (tom I - *Jesień*);
- Stefan Żeromski - wybrany utwór (*Ludzie bezdomni*, *Wierna rzeka*, *Echa leśne* lub *Przedwiośnie*);
- Bolesław Leśmian, Julian Tuwim, Jan Lechoń, Julian Przyboś, Józef Czechowicz, Konstanty Ildefons Gałczyński - wybrane wiersze;
- Jarosław Iwaszkiewicz - wybrane opowiadanie;
- *Bruno Schulz - wybrane opowiadanie;
- Tadeusz Borowski - wybrane opowiadanie;

• ZAKRES ROZSZERZONY

- Teksty określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:
- Horacy - wybrane liryki;
- Jan Kochanowski *Treny* (jako cykl poetycki); poezja barokowa (np. Daniel Naborowski, Jan Andrzej Morsztyn);
- wybrany wiersz z romantycznej poezji europejskiej;
- Juliusz Słowacki *Kordian* lub *Fantazy*;
- Zygmunt Krasiński *Nie-Boska Komedia*;
- realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska (np. Honoriusz Balzac *Ojciec Goriot*, Emil Zola *Nana* lub Gustaw Flaubert *Pani Bovary*);
- Stanisław Ignacy Witkiewicz *Szewcy*;
- Gustaw Herling-Grudziński - wybrane opowiadanie;
- Michaił Bułhakow *Mistrz i Małgorzata*;
- wybrana powieść lub zbiór opowiadań z XX lub XXI w. (np. Marii Dąbrowskiej, Zofii Nałkowskiej, Marii Kuncewiczowej, Józefa Wittlina, Józefa Mackiewicza, Juliana Strykowski-go, Andrzeja Kuśniewicza, Tadeusza Konwickiego, Stanisława Lema, Wiesława Myśliwskiego, Marka Nowakowskiego, Jerzego Pilcha, Olgi Tokarczuk, Stefana Chwina, Pawła Huelle-go);
- wybrana powieść (lub zbiory opowiadań) dwudziestowiecznych autorów z literatury światowej (np. Franza Kafki, Thomasa Manna, Vladimira Nabokova, Alberta Camusa, Isaaca Bashevisa Singera, Johna Steinbecka, Kurta Vonneguta, Gabrieli Garcii Marqueza, Günthera Grassa, Umberto Eco, Milana Kundery);
- wybrane wiersze dwudziestowiecznych poetów polskich (innych niż wymienieni na poziomie podstawowym).

- Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Różewicz, Czesław Miłosz, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, Ewa Lipska, Adam Zagajewski, Stanisław Barańczak - wybrane wiersze;
- Miron Białoszewski - wybrane utwory;
- wybrany dramat dwudziestowieczny z literatury polskiej (np. Stanisława Ignacego Witkiewicza, Sławomira Mrożka lub Tadeusza Różewicza);
- wybrana powieść polska z XX lub XXI w. (np. Marii Kuncewiczowej *Cudzoziemka*, Zofii Nałkowskiej *Granica*, Józefa Mackiewicza *Droga donikąd*, Stanisława Lema *Solaris*, Juliana Strykowskiego *Austeria*, Tadeusza Konwickiego *Kronika wypadków miłosnych*);
- wybrana powieść światowa z XX lub XXI w. (np. Franza Kafki *Proces*, Alberta Camusa *Dżuma*, George'a Orwella *Rok 1984*, Isaaca Bashevisa Singera *Sztukmistrz z Lublina*, Gabrieli Garcii Marqueza *Sto lat samotności*, Umberto Eco *Imię róży*).

2. Teksty poznawane w całości lub w części (decyzja należy do nauczyciela), przy czym nie można pominąć utworu oznaczonego gwiazdką:

- wybór mitów;
- *Dzieje Tristana i Izoldy*;
- Miguel Cervantes *Don Kichote*;
- Jan Chryzostom Pasek *Pamiętniki*;
- Ignacy Krasicki - wybrana satyra lub *Monachomachia*;
- Adam Mickiewicz *Dziady część IV*;
- Juliusz Słowacki *Kordian*;
- Witold Gombrowicz **Ferdynand*;
- Irit Amiel - wybrane opowiadanie z tomu *Osmaleni* lub Hanna Krall *Zdążyć przed Panem Bogiem*;
- Gustaw Herling-Grudziński *Inny świat*;
- Ryszard Kapuściński *Podróże z Herodotem*;
- *Biblia* (wybrane psalmy, fragmenty: *Pieśni nad Pieśniami*, *Księgi Hioba*, *Apokalipsy św. Jana*);
- teksty określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:
- wybrany esej Mieczysława Jastruna lub Zygmunta Kubiaka poświęcony kulturze antycznej;
- Dante Alighieri *Boska komedia*;
- Johann Wolfgang Goethe *Faust*;
- Czesław Miłosz - wybrany esej;
- Zbigniew Herbert - wybrany esej;
- inny esej autora polskiego (np. Kazimierza Wyki, Jana Błońskiego, Marii Janion, Leszka Kołakowskiego, ks. Józefa Tischnera, Jarosława Rymkiewicza, Jerzego Stempowskiego);
- wybrany reportaż autora polskiego (np. Ryszarda Kapuścińskiego, Krzysztofa Kąkollewskiego, Hanny Krall, Henryka Grynberga);
- dziennik (np. Marii Dąbrowskiej, Zofii Nałkowskiej, Jarosława Iwaszkiewicza, Witolda Gombrowicza);
- Jan Paweł II *Tryptyk Rzymski*;
- *Biblia* (fragmenty Starego i Nowego Testamentu jako konteksty interpretacyjne dla lektury dzieł z innych epok).

3. Inne:

- wybrane filmy z twórczości polskich reżyserów (np. Krzysztofa Kieślowskiego, Andrzeja Munka, Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego);
- homilia Jana Pawła II wygłoszona 2 czerwca 1979 roku w Warszawie na Placu Zwycięstwa (Piłsudskiego) - nagranie telewizyjne.
- jak dla zakresu podstawowego, a ponadto: wybrane filmy z klasyki kinematografii światowej (np. Ingmara Bergmana, Charlesa Chaplina, Federico Felliniego, Akiry Kurosawy, Andrieja Tarkowskiego, Orsona Wellesa);
- spektakle teatralne (w tym Teatru TV) - przynajmniej jeden w roku;
- stała lektura gazety codziennej, tygodnika opinii, miesięcznika i kwartalnika

Teksty kultury dla Gimnazjum wg Rozporządzenia MEN z dnia 23 grudnia 2008

1. **Teksty poznawane w całości** - nie mniej niż 5 pozycji książkowych w roku szkolnym oraz wybrane przez nauczyciela teksty o mniejszej objętości, przy czym nie można pominąć autorów i utworów oznaczonych gwiazdką:
  - *Jan Kochanowski - wybrane fraszki, Treny (V, VII, VIII);
  - William Szekspir *Romeo i Julia*;
  - Molier *Świętoszek* lub *Skąpiec*;
  - *Ignacy Krasicki - wybrane bajki;
  - Aleksander Fredro **Zemsta*;
  - Adam Mickiewicz - wybrana ballada, **Dziady cz. II, Reduta Ordoña*;
  - Bolesław Prus lub Eliza Orzeszkowa - wybrana nowela;
  - *Henryk Sienkiewicz - wybrana powieść historyczna (*Quo vadis, Krzyżacy* lub *Potop*);
  - wybrane wiersze następujących poetów XX w.: Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, Kazimierz Wierzyński, Julian Tuwim, Czesław Miłosz, ks. Jan Twardowski, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert;
  - Aleksander Kamiński *Kamienie na szaniec* lub Arkady Fiedler *Dywizjon 303*;
  - utwór podejmujący problematykę Holocaustu, np. wybrane opowiadanie Idy Fink;
  - Konstanty Ildefons Gałczyński - wybrane utwory;
  - Stanisław Lem - wybrane opowiadanie;
  - Sławomir Mrożek - wybrane opowiadanie;
  - Antoine de Saint Exupéry *Mały Książę*;
  - wybrana powieść przygodowa;
  - wybrana młodzieżowa powieść obyczajowa (np. M. Musierowicz, D. Terakowskiej lub innych współczesnych autorów podejmujących problematykę dojrzewania);
  - wybrany utwór fantasy (np. Ursuli Le Guin, Johna Ronalda Reuela Tolkiena, Andrzeja Sapkowskiego); wybrany utwór detektywistyczny (np. A. Conan Doyle'a lub A. Christie);
  - wybrane opowiadanie z literatury światowej XX w. (inne niż wskazane wyżej);
  - wybrana powieść współczesna z literatury polskiej i światowej (inna niż wskazana wyżej);
  - inne pozycje książkowe wskazane przez nauczyciela lub zaproponowane przez uczniów (przynajmniej jedna rocznie).
2. **Teksty poznawane w całości lub w części** (decyzja należy do nauczyciela):
  - Homer Iliada i Odyseja lub Jan Parandowski *Przygody Odyseusza*;
  - *Pieśń o Rolandzie*;
  - Juliusz Słowacki *Balladyna*;
  - Miron Białoszewski *Pamiętnik z powstania warszawskiego*;
  - Ryszard Kapuściński - wybrany utwór.
  - *Biblia* (opis stworzenia świata i człowieka z Księgi Rodzaju, przypowieść ewangeliczna, hymn św. Pawła o miłości);
  - wybrane mity greckie.
3. **Wybór publicystyki z prasy i innych środków społecznego przekazu; wybrany komiks; wybrane programy telewizyjne.**

„Czytanie więc sztuką jest?”

C. K. Norwid